

skal gaa efter ved at bedømme et saadant Forhold; der vil komme den højeste Grad af Usikkerhed ind i de forskjellige Øvrigheders Afgjørelser; det er umuligt Andet. Den ene Øvrighed kan anse Noget for særegent, som den anden anser for ganske almindeligt, den ene kan anse Noget for usorubst, om hvilket den anden Øvrighed kan sige: So, det er Noget, som meget godt kunde sorubst, saa at alle disse Betingelser, der ere stillede for, at Øvrigheden kan afgive en saadan Erklæring, i Tydelighed og Bestemthed lade overmaade Meget tilbage at ønske. Den ærede Ordfører (Møgen) sagde, at det naturligvis kun var saadanne Tilfælde der kom ind under Forslaget, hvor enhver human Mester af sig selv vilde erkjende, at der var Anledning til at have Lærlingeforholdet, til at give Lærlingen fri; men dersom man vil gaa ud fra, at det kun var saadanne Forhold, hvor den humane Mester vilde erkjende — og vi maa jo gaa ud fra, at alle Mestere ere mere eller mindre humane — at der var Anledning dertil, er Forslaget mindre nødvendigt, Nei det, det gjælder om, og det, der skal forlanges i Loven, er en Ret for Lærlingen til at kunne slippe ud af Lærlingeforholdet mod Erstatning. Der staar jo, at det skal være særegne og usorubste Omstændigheder, som gjøre en Forandring i Lærlingens Uddannelse og Bestemmelse for Fremtiden ønskelig. Det vil altsaa sige, antager jeg, at Lærlingen vil gaa over i en anden Virksomhed; saaledes forklarede den ærede Ordfører det. Jeg vil blot anføre et Exempel paa, hvor aldeles ubillig en saadan Fordring vil være. Naar altsaa et ungt Menneſte er sat i Skomagerlære, kan han ikke forlade den ene Mester for at gaa til en anden Skomager, det maa han ikke, men han skal blive Skreuder eller Handelsmand eller saadan Noget. Det kan være meget rigtigt, men der kan dog tænkes Tilfælde, — og dem anser jeg for det Alleralmindeligste — hvor netop den paagjældende unge Mand ikke vil forlade det Sag, hvori han fungerer, men hvor der alligevel kan være fuldgjældig Grund for ham til at slippe ud af Læren, men det forbyder saa Loven ham. Jeg vil nævne det Exempel, at et ungt Menneſte er sat i Handelslære her i København af sin Fader. Nu bør Faderen, og Moderen vil have, at han skal hjem og styre Butiken. Der kan han ikke slippe, det er ingen Forandring af Næringsvei. Jeg nævner det som et Exempel paa, i hvilke Besyn-derligheder man kommer ind ved nærmere at studere de Bestemmelser, der findes i Lovforslaget. Jeg synes, at det er et af de allernærmeste og almindeligste Tilfælde, man kan tænke sig, at et ungt Menneſte bliver sat i Handelslære eller til et Haandværk eller kort sagt til et eller andet Saadant paa et andet Sted og saa skal hjem,

naar Faderen bør eller afstaar Forretningen eller Eignende. Da kan han ikke slippe selv imod Erstatning. Jeg nævner det for at vise, i hvor høj Grad det ærede Udvalgs første Forslag havde Fortrin fremfor det, som nu er fremkommet vistnok af Omhyggelighed for ikke at gaa for vidt. Men jeg er fremdeles af den Mening, at der maa gives en absolut Berettigelse for en Lærling til mod Erstatning at frigjøre sig for et Kontraktforhold. Han bliver jo der ikke stillet mere exceptionelt end Parterne i ethvert andet Kontraktforhold. Det er en given Ting, at, naar jeg blot vil betale, kan jeg slippe ud af et Kontraktforhold. Jeg kan ikke se nogen Grund, hvorfor den umyndige Lærling eller Familien paa hans Vegne skal være mere indskrænket i den Henseende, end Parterne i alle andre Kontraktforhold. Det er en gammel Regel, at, naar jeg blot betaler den Erstatning og de Følger, der kunne flyde af at bryde en Kontrakt, kan jeg bryde den. Forholdet kan være saa vigtigt for mig, at jeg hellere maa ofre Svabsomhelst end holdes bunden til Kontrakten. Saaledes som dette Lovforslag foreligger, kan jo Lærlingen tages af Politiet og bringes tilbage. Naar der ikke er noget Middel for ham til selv mod en Pengeopoffelse at komme bort fra et saadant Forhold, kan det jo egentlig betegnes som et Slags temporært Slaveri. Der kan være Forhold, der gjøre Opholdet hos Principalen saa utaaleligt for en Lærling, at han ikke kan finde sig borte og Forældre og Berger ikke heller, men Forhold, som ikke kunne bevises. Saa tvinger man alligevel ved dette Lovforslag den Paagjældende til at udstaa Pinen. Jeg tror, at det er meget tvivlsomt, om det er rigtigt. Jeg sagde før, at de Bestemmelser, som betinge Øvrighedens Erklæringer, ere meget vage, og den allerjødste af dem er ikke den mindst vage. Der staar ikke Andet, end at en Forandring skal være ønskelig. Men ønskelig, hvad vil det sige? Ja, den Ene kan jo anse Noget for ønskeligt, som den Anden ikke kan anse for ønskeligt. Det unge Menneſte kan være bleven forlovet, og hans Forlovede bo i en anden By, og saa kan det være ønskeligt for ham at komme til den samme By, hvor hun er. Saadanne Ting kan man stille op, som ere meget ønskelige, men de ere ikke Grundlag for en Netsafgjørelse. Det er Pointen, at her tales om Grundlag for en Netsafgjørelse i en privat Sag mellem Mand og Mand, som medfører Pengeansvar, og der tror jeg, at disse Indskrænkninger, som ere fremstillede i Endringsforslaget, lade Meget tilbage at ønske eller, rettere sagt, jeg tror slet ikke, at de kunne opstilles, skøndt det ærede Udvalg har en fremragende Jurist til sin Naabighed. Jeg tror ikke, der kan stilles saadanne Betingelser op. Man maa ganske simpelt